

OPINIÓ ■

Article de Marc Xifra:
'Catalunya s'està quedant
sense llet?'

RELATS D'ESTIU ■

'Quan el sol busca refugi en
les muntanyes', una narració
d'Ariadna Ulldemolins

EL

MAGAZÍN

Núm. 237

Divendres, 12 d'agost de 2022

JOAN TURU

"Tots aprenem de tots"

ENTREVISTA

Joan Turu

“És molt fàcil demanar que canviïn les coses de fora però és més difícil canviar un mateix”

Quan Joan Turu (Sant Just Desvern, 1984) va obrir els ulls al món ja es va adonar que les coses no rutllaven del tot bé... però això no el va frenar. Al contrari, aquest entusiasta s'ha dedicat a canviar el món amb les seves il·lustracions, les quals tenen una molt bona acollida, no només a casa nostra sinó també en l'àmbit internacional. 'Rebel·lió a l'escola' o 'Quan perdem la por' són només alguns dels títols dels seus llibres que han estat traduïts a l'anglès i portuguès. La seva darrera obra és 'Els homes plorem' (El Cep i la Nansa, 2021).

Text i fotografies: Social.cat

Sempre l'han acompanyat un llapis i una capsa de colors per transmetre al món la manera com t'agradaria que anessin les coses. Se n'ha sortit?

Ara estic en un procés de mirar molt cap endins. Considero que hi ha una part de l'esquerra que entén i veu molt necessari el canvi social i focalitza molt a desgranar com és la societat. En part hi estic d'acord, però també és cert que he conviscut amb persones de moviments socials que miren molt cap enfora, per canviar la part de fora i prou. Ara vull buscar l'equilibri: canviar coses externes, sí, però també vull mirar endins i saber quantes coses he de canviar jo. És molt fàcil demanar a fora que canviïn les coses, però és més difícil fer-ho un mateix. Jo sempre em pregunto: d'on em ve aquesta responsabilitat social?

Creu que l'educació actual és efectiva?

Una part de l'educació ve de la comunicació. Els mitjans de comunicació han d'informar perquè si un no sap que està passant alguna cosa, si no es visibilitza un fet, difícilment el podrà canviar. Actualment, però, amb les *fake news* aquesta via s'està complicant. Sempre penso: on puc invertir la meua energia perquè doni el màxim de fruits possible? Crec que ens hem de focalitzar en la infància. L'educació en els primers set anys ens marca de per vida. Podem ser-ne més o menys conscients, però les percepcions de la vida, l'autoestima, etc. venen d'aquí. Per això hem de protegir aquesta etapa i hem de vetllar-ne. Estic convençut que si hagués viscut una altra infància seria molt diferent. I per trobar la part positiva: moltes coses del que soc avui venen de la infància. Per exemple, vinc de l'esplai, i del compromís social que em va

deixar aquesta organització.

L'educació emocional es tracta a les escoles?

No tinc capacitat per parlar-ne. Sé que hi ha una part de l'educació emocional que, com a mínim, sona més. Però crec que som una societat que viu bastant de cara a la galeria. A vegades, a la que rasques una mica veus que no hi ha res. Passa amb els mètodes educatius de les escoles: encara costa el canvi. Però també és certa una cosa: a vegades carreguem tot el pes de l'educació a l'escola. I, en part, ho entenc perquè potser hi ha certs infants que no treballaran tots els temes a casa, depèn de la situació de cadascun, i l'escola és una bona oportunitat per fer-ho, perquè tothom hi passa.

Tornant a l'actualitat. Hi ha 56 conflictes bèl·lics actius al món. Com podem mostrar als infants valors de pau tal com estan les coses?

Ho lligo amb dos temes: d'una banda, la hipocresia de "celebrem el dia escolar de la pau"... amb els casos d'assetjament que hi ha als centres educatius. Treballen un dia la pau i ja s'ha acabat. Moltes vegades, ens fiquem la samarreta un dia i ja ens quedem tranquils, però has de pensar que això no només es tracta d'un dia. En els tallers extraescolars que faig, hi va haver un dia que els vaig explicar dos contes que tracten sobre el conflicte, la guerra i la pau. Després havien de fer una obra, la que volguessin, amb els materials que triessin, però que tractessin el tema. Una nena va fer una plantilla amb unes gotes vermelles i gotes blaves. I va posar: "No pau". Ella em va dir que estava en guerra amb el seu germà, perquè la molesta molt. Això em va fer veure que és molt fàcil demanar la pau a Ucraïna i que difícil que és, com a professor, o com a pare o com a parella, no estar en guerra. És precisament aquí on puc fer alguna cosa. Jo he anat a escoles on les mestres no es parlen amb les

seves paral·leles. És aquí on hem d'actuar.

Els infants necessiten exemples.

Per això jo no promouré mai la violència, però entenc que, a vegades, sigui necessari un cop de puny sobre la taula. Des de la meua posició de privilegiat és molt fàcil dir que la violència no és el camí. Clar, ho dic tenint un plat a taula cada dia. Però jo no li diré a algú que té un conflicte, per exemple, al Kurdistan o a on sigui, que no agafi les armes. La violència no és un camí que promouré, però tampoc el jutjaré. Profundament, crec que el canvi social ha de venir a través de la pau. Ghandi deia que un canvi social promogut des de la violència només es pot mantenir amb violència. Per mi aquest no és un canvi real. Per mi, un canvi real és un canvi profund.

Parlant de canvis. Creu que és utòpic pensar que ens en podem sortir sense els diners? Formem part del sistema, que és un sistema capitalista. Arcadi Oliveres deia que tots podíem caure en contradiccions amb aquest tema, perquè tenim els diners en una banca que inverteix en armes, però podem intentar minimitzar les contradiccions a través de les nostres accions.

El món és molt complex. Jo et puc dir: jo menjo ecològic. Molt bé. Però, si tothom mengés aquest tipus de menjar seria insostenible. Per tant, és tot molt complicat, i la nostra ment necessita simplificar-ho per quedar-se tranquil·la. Jo visc amb contradiccions. Totes les accions tenen moltes implicacions.

La manera d'utilitzar els diners, també.

Crec que els diners en si no són cap problema. És un mitjà d'intercanvi boníssim. Durant un temps vaig estar implicat amb una ecoxarxa: l'intercanvi directe és fantàstic! Jo t'arreglo l'aspiradora i tu vens a fer un mural a l'habitació del meu fill. Però clar, quan no és un intercanvi directe, quan tu m'estàs oferint alguna cosa que jo no necessito, llavors hem de buscar una altra via, com són els diners. Per tant, no és mala opció. El problema és quan s'especula amb els diners. La reflexió que fèiem a l'ecoxarxa és que jo no puc transferir els meus diners als meus fills. Perquè si no puc passar a ningú els diners, estem generant un sistema més equitatiu.

Com l'habitatge cooperatiu, que tampoc es pot traspasar de pares a fills.

Hi ha moltes iniciatives que idealitzem i que, a vegades, com és el cas de l'habitatge cooperatiu, acaba com el rosari de l'aurora. Es diu així? (riu)

Per exemple?

Per exemple el tema de la criança: és un tema que ens apassiona i que ens està remouent molt a casa meua. Abans la criança era un afer compartit amb la família, i els infants es pujaven entre tots, i ara ens ho mengem els dos progenitors. Però jo estic bé vivint a casa meua amb la meua parella i els dos fills. A canvi, no tenim tantes mans.

Parlem ara del teu llibre *Els homes plorem*. Al protagonista de la història no li va bé quan intenta ser algú diferent al que ell és realment. Creu que estem ensenyant això als infants? A no ser ells? Els anem passant filtres perquè encaixin a la societat? Precísament, el protagonista entra en contradicció quan no és ell mateix.

Fem entrar en contradicció els infants dient-los que siguin ells mateixos, però la societat no premia, precisament, aquest fet. Et poso un exemple: conec una família amb un infant que té l'expressió de gènere de noia. La família ha optat per dir-li: aquest jersey millor no te'l posis. Ho fan per protegir la criatura. Clar, no soc ningú per jutjar aquesta família, però és el que fem tots. El meu fill va amb cueta i clips a la llar d'infants, allà encara no ha viscut cap situació complicada. Si l'expressió de gènere del meu fill és femenina o li agrada anar amb brilli-brill, jo li faré suport. Tanmateix crec que és millor explicar-li què pot trobar fora de casa: vius en una societat en la qual no se't permetrà sortir de la norma de ser nena o nen. I si ho fas, *pillaràs*.

Perquè no s'emportin la patacada.

A vegades em pinto les ungles. Una vegada vaig anar a passar la ITV amb les ungles pintades i em van mirar fatal. La sensació que vaig tenir va ser

“Fem entrar en contradicció els infants dient-los que siguin ells mateixos, però la societat no premia aquest fet”

forta. Jo ho faig com un joc, només perquè em ve de gust, però les persones que ho fan per expressió de gènere s'ho passen realment malament. La meua expressió de gènere sí que es correspon amb el mandat social. Però les persones que no, per mi són herois i heroïnes... Ha de ser molt dur. Em plantejo: quantes coses seria diferent si la societat fos diferent? A mi m'agrada anar amb bossa de mà, amb sarró. I recordo amb 12 anys mirar-me al mirall i ser incapaç de sortir al carrer amb aquest objecte. Si hagués nascut en una societat on el meu cap no hagués pensat que allò era un problema, ara com em vestiria? Potser estaria superalliberat.

I això és només la punta de l'iceberg.

Exacte, jo què sé quants esquemes tinc que se m'han imposat. Per aquest motiu, als meus fills els diré que facin el que vulguin, però tampoc els negaré les violències que es trobaran. No sé en quin moment rebran el primer input. Encara estem en bolquers amb aquest tema. Tot i que també crec que estem millor ara que fa uns anys o, almenys, això m'agrada creure.

Per a quina edat és el seu llibre?

Jo crec que no té edat concreta. Recordo llegir *El petit Príncep* de petit i no entendre res, tanmateix em van encantar. La majoria d'aquests llibres estan a la secció infantil i a mi m'encanten! I tinc 38 anys.

Està content amb el seu dia a dia? Té algun projecte que pugui detallar?

Estic en un moment dolç i molt gratificant, i intento prendre consciència de la responsabilitat que tinc, tot i que tampoc no m'agrada gaire aquesta paraula! És molta pressió i si reviso tant el que faig, llavors perdo espontaneïtat. M'ha passat amb molts grups de música: considero que el millor àlbum és el primer. Comencen frescos i després es professionalitzen i perden l'essència. Jo intento no perdre l'essència. El procés creatiu és molt curiós: quan em ve una frase o un missatge molt de dins, hòstia, allò arriba. Encara que el miri i pensi: quina bossa de dibuix! Però a la gent li arriba. En canvi, un que estigui pensat i repensat... allò pesa tant, que no arriba a la gent.

Com és el procés creatiu?

Per mi l'espontaneïtat és la clau. Tot i que també s'ha de buscar equilibri. M'agradaria fer coses que les mirés d'aquí a 10 anys i en pogués estar content,

perquè de vegades faig coses que... La meua autoestima com a creador és justeta. Ara que diversos països m'han comprat drets d'autor, ha estat un *subidón* perquè, que una editorial d'aquí confii en mi, és més fàcil, quan tens determinat nombre de seguidors. Llavors no sé si compten amb mi perquè el que faig els agrada o perquè tinc determinat nombre de seguidors, i ja els surten els números. Però si una editorial de Lisboa o Grècia compren els drets d'un llibre meu, vol dir que allà el que té el pes és el llibre i no el nombre de seguidors.

L'autoestima sempre s'ha de treballar.

En algunes coses en tinc més i en altres menys. El meu procés laboral no implica contactar editorials. Mai he anat a una editorial a portar el meu *book*. He fet dibuixos, alguns s'han venut més i altres menys. Però tinc molts seguidors i això pot ser pervers.

Per què?

Perquè hi pot haver una persona que il·lustri molt bé en el nostre país que tingui seguidors i una altra persona que il·lustri molt bé i no tingui seguidors. Per exemple: els grups de música que sonen més a la ràdio vol dir que siguin els millors? És un debat.

Però poden visibilitzar un determinat tema.

A mi m'agrada tocar els temes d'una manera transversal. Per exemple: en el llibre *La princesa, el drac i el cavaller dels armats*, per mi està tocant la qüestió de la masculinitat però no tan evident. Per això, que hi hagi un home que resolgui un conflicte sense l'espasa, per mi està visibilitzant una altra manera de ser home i no només de ser home, sinó també de resoldre els conflictes. Tenia necessitat de fer un llibre que posés el tema de la masculinitat sobre la taula d'una manera clara i directa. I qüestionar com estem socialitzant els nens i amb quins valors.

Anem millorant, almenys?

Disney s'està actualitzant. Però a nivell de grassofòbia, per exemple, l'Úrsula i la reina de l'*Alicia en el País de les Meravelles*, o l'Homer Simpson, etc. La grassor està associada als personatges graciosos. És un missatge que et menges amb patates, perquè de petit no tens la mirada crítica. I et va calant: una persona grassa és igual a ximple.

I encara continua passant.

Totalment. L'altre dia vaig anar al circ amb els meus fills i no diré el nom del circ, però tenia un missatge grassofòbic total. La dona que no tenia un cos normatiu feia un paper de despistada, de ximple. Canviem això, si us plau! Ja sé que costa molt, a mi també em costa com a autor. M'adono que tenim uns esquemes al cap i unes creences molt integrades en el nostre disc dur i en el dia a dia.

Ens hem de revisar de dalt a baix?

Sí, però també hem de calmar-nos. L'altre dia vaig quedar amb un col·lega i ho estava passant fatal perquè el seu nadó havia passat una mica de gana amb el biberó, perquè no li havia preparat la quantitat adequada de biberó, etc. i li vaig dir: "Calma, que és la primera de moltes. Ets el millor pare del món."

Ens hem de fer suport.

Exacte. Quan veiem com ho van fer els nostres pares amb nosaltres, hem de tirar una mica més enrere i ens hem de preguntar, com ho van fer els seus pares amb ells? D'acord, jo la cago, però, com a mínim, li demano perdó a la meua filla. I només això, per mi, ja és revolucionari, perquè li estic dient: "Eh, me n'estic adonant que l'estic cagant." I això t'humanitza. I fa que els meus fills agafin certes coses meves i altres no. També hi ha molt adultocentrisme en això i costa disculpar-se amb els infants. Amb això no vull dir que ens hàgim de passar a l'altra banda i pensar que els infants sempre tenen raó.

Hem de tendir a no tirar als extrems.

És ensenyar-los que es poden expressar amb paraules i que així tot mola molt més. Els podem donar eines perquè les vagin agafant. Crec molt en el procés d'aprenentatge, però a vegades ens desconnectem de la manera pròpia d'aprendre i de les inquietuds que tenim i ho donem tot molt mastegat. Aquest també seria un debat. Jo estic aprenent molt dels meus fills. Tots aprenem de tots.

OPINIÓ

Marc Xifra

Catalunya s'està quedant sense llet?

Ens estem quedant sense llet. Literalment: si no fem res, correm el risc més que seriós de quedar-nos sense llet produïda a casa nostra abans no arribi la tardor. De moment, i tan sols en l'últim mes, Catalunya ha deixat de produir 1,7 milions de litres de llet, xifra que sorgeix de les 2.000 vaques lleteres que els professionals van haver de sacrificar entre gener i març per intentar fer quadrar uns números que, per més que s'hi esforcin, no encaixen.

Aquest sacrifici és una garrotada no només emocional i de present, sinó que hipoteca perillosament el futur del sector. No debades, encara que restituïm els caps perduts, recuperar el cicle productiu de les vaques és un procés llarg i costós que en molts casos es pot allargar durant anys. Bé, això sempre que la granja hagi pogut sobreviure a aquest temps.

En 10 anys hem perdut la meitat de les granges lleteres que teníem a casa nostra –150 de les quals han tancat en els últims cinc anys– i, actualment, ja estem per sota de les 400 explotacions. I el més preocupant és que, si ningú mou fitxa, la cosa pot anar a més en un degoteig incessant de companyes i companys que han hagut d'abaixar els braços després de bregar durant temps veient com el preu de tots els productes s'anava

enfilant i enfilant mentre el de la llet es mantenia igual o, fins i tot, baixava. Aconseguir un litre de llet cada dia és més car, però això no es tradueix a l'hora de vendre'l a la indústria. Per fer-nos-en una idea, i amb dades actualitzades, per cada litre que venen a la indústria, les ramaderes i ramaders deixen d'ingressar 11 cèntims, ja que la producció té un

En deu anys hem perdut la meitat de les granges lleteres. I el més preocupant és que, si ningú mou fitxa, la cosa pot anar a més

cost estimat de 54,71ct€/l i actualment es paga a 43,69ct€/l.

Però no ens enganyem, no demanem poder cobrir costos, sinó poder guanyar-nos la vida amb dignitat i fer-ho del nostre treball. Un objectiu que, defensem, no es podrà complir fins que no puguem vendre el litre de llet per sobre del llinard d'un euro. Tota la resta serà posar benes a una ferida massa ampla i pro-

funda. Mentre això no passa veiem com les grans firmes, liderades per Mercadona, Bonpreu i Carrefour i sovint sota l'etiqueta de marques blanques, duen els cartrons de llet als lineals a preus al voltant dels 80 cèntims/litre. Un preu tan baix que ens fa mal, literalment, ja que no ens permet tirar endavant i, metafòricament, perquè veiem que el nostre treball és menystingut. Dia a dia veiem com es transmet als compradors la idea que la llet és un producte pel qual com més reduït sigui el preu que se'n pagui, millor. Encara que a la llarga això comporti que molta gent en pagui un preu molt alt.

Pagar més d'un euro per un litre de llet de vaca a molts compradors els sembla quelcom forassenyat, mentre que, en canvi, aquest els sembla un preu raonable quan parlem d'altres begudes d'origen vegetal; obviament que els costos de producció d'una i altra beguda no tenen res a veure.

Hem de fer-nos respectar i aconseguir fer valorar la llet que produeixen les nostres vaques. Només així podrem fixar les bases per a un canvi estructural del sector que ens garanteixi el futur digne que mereixem.

Marc Xifra és responsable nacional del sector Boví de Llet d'Unió de Pagesos

Pere Martí i Bertran

Adeu a Uri Orlev

El propassat 25 de juliol va morir, a Jerusalem, l'escriptor israelià d'origen polonès Uri Orlev (Varsòvia, 1931), tot un referent de la literatura infantil i juvenil (LIJ) europea. Va ser guardonat amb el premi Hans Christian Andersen (1996), el que podríem anomenar Nobel de la LIJ. Va escriure una trentena llarga d'obres, traduïdes a una quarantena d'idiomes i algunes adaptades al cinema i tot. Si li dedico aquestes ratlles és perquè vaig tenir la sort de conèixer-lo personalment i d'haver-ne llegit, comentat i treballat alguns llibres durant els meus anys de docència. El vaig conèixer perquè l'any 2001 va ser l'autor convidat del II Congrés de Literatura Infantil i Juvenil, organitzat per l'AELC (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana), que va tenir lloc a Vilafranca del Penedès. Uri Orlev hi va llegir, en hebreu, amb traducció d'Eulàlia Sariola, la il·lustradora i traductora que més l'ha promocionat tant en català com en castellà, la conferència titulada "Els llibres: una experiència de la infantesa", que es pot llegir a la xarxa gràcies

Andreu Sotorra, Pere Martí i Bertran, Josep Vallverdú, Uri Orlev i la seva esposa Ya'ara Shalev

Va rebre el premi Hans Christian Andersen, com el Nobel de la Literatura Infantil i Juvenil

a Andreu Sotorra, un dels pocs periodistes que s'ha fet ressò de la mort de l'escriptor, concretament a la revista digital *Cornabou*. El recordo com un home afable, que va venir acompanyat de la dona

i el fill petit. Un home d'una gran cultura i interessat per tot el que li explicàvem, que va fer la conferència i va assistir a la projecció de la pel·lícula *La isla de Bird Street* (1997), basada en una de les seves novel·les juvenils més coneguda: *L'illa del carrer dels ocells*. Una novel·la que vaig treballar uns quants cursos, ja que té uns valors literaris, històrics, filosòfics... que la converteixen en un llibre molt apropiat per debatre sobre literatura (el protagonista, l'Àlex, és una mena de Robinson que sobreviu al gueto de Varsòvia com el protagonista de Daniel Defoe), sobre història (la Segona Guerra Mundial i l'holocaust són a la base de la història narrada), sobre principis i moral, sobre els extrems a què pot arribar l'home en règims feixistes i totalitaris, etc. Una lectura que no ha perdut actualitat, ja que la podem considerar un clàssic de la LIJ europea. Si en teniu l'oportunitat, recupereu-ne alguna obra. No us en penedireu i homenatjareu un home que es mereix ser recordat per les seves obres, les seves idees i el seu humanisme.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

L'edat del turisme

Si alguna cosa defineix el nostre món és la profusió del viatge, de l'aleteig continu. És una actitud. Desplaçar-se, conèixer entorns diferents, ja no és una cosa associada únicament a les classes dominants, a les elits, sinó que ha esdevingut característica comuna i transversal del nostre temps. S'ha erigit com un dret inalienable de la ciutadania a qualsevol segment social que s'habiti. Hi ha nínxols i preus per a tothom, perquè la democratització de la pràctica turística i viatgera no signifiqui la superació de les diferències de classe, que tampoc no es tracta d'això.

El nostre és un món caracteritzat pel moviment i l'acceleració. No sempre ha estat així. Durant la major part de la història de la humanitat els dies se succeïen tranquils, pràcticament idèntics als anteriors, i els cicles de la natura i de les estacions es repetien sense fi. Fins a la revolució industrial i la introducció del ferrocarril, la majoria de persones no coneixien durant la seva vida més enllà d'un entorn immediat que es projectava en poques llegües. Més enllà del territori propi, regnava allò desconegut i els temors i inseguretats no abonaven, excepte en uns quants, l'esperit d'aventura, l'atracció pel que és diferent. El món industrial, la ciutat com a epicentre del món, van activar la novetat i l'esperit del desplaçament. El món se'ns aproximava, s'anava aplanant, i també s'ampliava el coneixement. El sentit del nou nomadisme que ens porta a tenir una pulsio d'acció contínua i de canvi constant és una cosa que s'inicia a la segona part del segle XX, però que arriba al

paroxisme a les dues dècades del segle actual. Més que una necessitat inherent a un món global, interdependent i hipercomunicat, s'ha establert com a cultura, com a estat d'ànim, com a hàbit fixat en el comportament. Viatgem i ens movem per feina, evidentment, però sobretot perquè som incapaços d'establir-nos constantment enlloc. El nostre entorn habitual ens cau a sobre. La maleta de viatge ha esdevingut una extensió del nostre propi cos, igual que el telèfon intel·ligent ens fa les funcions d'extensió física, de pròtesi.

El turisme és una activitat que ens defineix com a societat i que forma una de les indústries més importants a múl-

La maleta de viatge és una extensió del propi cos

tiples països, amb una significació que va més enllà del 10% del PIB mundial i que ocupa de manera directa més de 300 milions de treballadors. Per cert, la majoria d'ells estacionals i molt precaritzats. En el concepte de *turisme* han acabat confluint dimensions de la nostra activitat que fins fa poc tenien perfils propis i diferenciats. El purisme elitista continua diferenciant clarament entre *viatjar* i *fer el turista* –en realitat el propi terme de turisme prové de “*tour*”, que implica desplaçament, viatge per a solaç, esbarjo i coneixement–. Quan els costos limitaven les possibilitats d'anar a una altra part a la majoria de la població, el viatge era una mica imaginat, somiat, estrictament preparat i que es feia, com

a molt, una vegada l'any aprofitant el període de vacances.

El viatge sempre havia tingut connotacions de singularitat, d'excepció, d'una cosa que transcendeix la nostra cultura habitual i el coneixement que tenim. Evoca el descobriment, la relació i la revelació del que és diferent, ja sigui en el seu vessant cultural, patrimonial, urbà o paisatgístic. Aquest caràcter especial, espaiat en el temps i en què la preparació tenia tanta o més importància que el seu desenvolupament, va mudar de manera significativa a les albors del segle passat i a les primeres dècades d'aquest, en la mesura que la reducció dels costos especialment amb l'explosió dels vols barats i l'ús d'internet, va deixar de ser passatger, circumstancial i únic per convertir-se en una mena de passatemp habitual, particularment entre els més joves.

Anar i venir de qualsevol ciutat europea, qualsevol dia i a qualsevol hora aprofitant les ofertes de darrera hora de les companyies aèries i dels subhastadors de viatges de saldo per la xarxa. Una competència no tant per conèixer sinó bàsicament per moure's i així poder argüir la consecució de rècords de mínims en el preu obtingut. Col·lapse d'aeroports, invasió de les ciutats que van rebre com a càstig la denominació de *turístiques* i pressió sense fi dels operadors darrere d'unes baixades de preu que van portar a l'espiral de deteriorament que significa sempre el *low cost*. El viatge desposseït d'objectiu i de qualsevol glamur. Viatjar, bàsicament, “perquè ho puc fer”.

Ares Escribà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Aloses, mussols i colibrís

Matinar està sobrevalorat. I punt. Sé que és una afirmació impopular en aquest país, on alçar-se ben d'hora, ben d'hora és sinònim de treball, el mètode infal·libre per ser imparabile, com va defensar l'idoltrat Pep Guardiola. Tot i això, gràcies a dècades d'experiència i d'incomprensió, estic en disposició de negar la major. Per molt que ens hi esforcem, hi ha persones que funcionem millor de nit i al matí no som ningú. De fet, sí: som algú silenciós o desagradable a qui la gent que posa el peu a terra amb els mobles del cervell ja endreçats no entén de cap manera. I riuen i xerren i enceten converses sense adonar-se del perill que corren. No estic orgullosa de la mà de mocs que van haver d'entomar els meus pares. Des d'aquí em disculpo a canvi que admetin que van temptar la sort repetidament i conscient. Tots els sucs de taronja de la meua època escolar

van perdre les vitamines abans de ser beguts, malgrat els insistents avisos de la mare que anaven creixent en intensitat i variant de to. Serien l'equivalent a l'alarma del mòbil que ajornes una vegada i una altra perquè tens calculat quin

Per molt que ens hi esforcem, hi ha persones que funcionem millor de nit i al matí no som ningú

és el límit que et permetrà fer el que és just i necessari per sortir al carrer en condicions. Mai vaig abandonar l'esperança de llevar-me tard els diumenges però no tinc record d'haver-ho aconseguit a la casa familiar. Carregat amb l'energia d'un festiu, el pare es plantava

a l'habitació i aixecava persianes sense miraments. Si no hi havia reacció, procedia a aplicar mesures extremes enretirant llençols i cobrellit. Era la prèvia de la gran amenaça: pessigolles o ruixada de colònia a granel amb un d'aquells dispensadors que es reomplien amb perfum barat. Si esperava les vacances per recuperar son, m'equivocava perquè els plans passaven sempre per rutes que començaven de matinada. La feina m'ha obligat molts cops a posar-me en marxa a hores intempestives i ho faig, és clar, però soc millor a mesura que avança la jornada i, normalment, la inspiració es presenta cap al tard. Encaixo perfectament en un dels perfils que, amb nom d'ocells, defineix la cronobiologia, la ciència que estudia els cicles periòdics en organismes vius i l'adaptació als ritmes de la llum. Hi ha aloses, mussols i colibrís. I tots fan la tasca que els toca.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

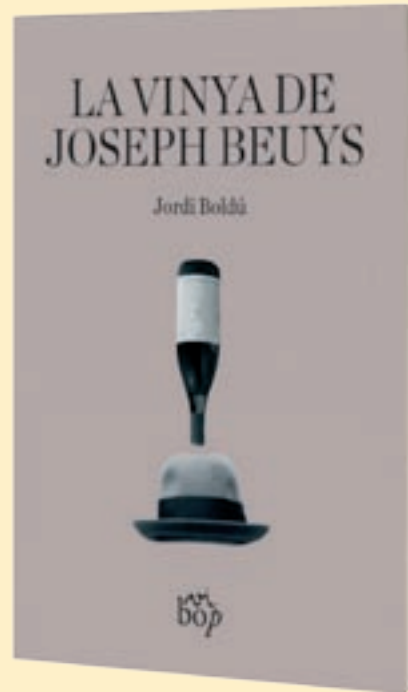
Anna Tomàs Mayolas

L'amor és el temps

L'octubre de l'any passat Vibop Edicions publicava amb el número 16 de la seva col·lecció 'Envinats', la plaqueta del pene-desenc Jordi Boldú *La vinya de Joseph Beuys*. En el petit llibre, dedicat a l'artista Joseph Beuys, hi trobarem diversos apartats, per començar una invitació a la lectura, seguida de la carta que l'autor destina a la baronessa Lucrezia De Domizio Durini, a continuació una proposta d'acció i finalment uns quantes notes que ens ajuden a comprendre l'abast del projecte, la trobada entre la vitivinicultura i l'art contemporani.

En Jordi Boldú, molts el coneixereu per la seva tasca al Vinseum, o per la seva recent participació en el Festival Terra, Teca, Traca col·laborant amb el Centre Quim Soler, és un gran agitador cultural i com a tal conté multituds. En aquesta plaqueta podem gaudir de diverses de les seves facetes, des de la d'historiador de l'art que ens apropa a la figura de l'artista germànic Joseph Beuys, o la de facilitador enocultural que ens proposa una acció per beure'ns el vi d'una altra manera, fins a la de seductor de baroneses i engendrador de complícitats.

L'autor escriu a la baronessa, qui fou amiga, seguidora i mecenes de Beuys, i mestressa de la vinya d'on va sortir el vi F.I.U, creació de l'artista,

i li explica la seva admiració per ell i pel seu projecte Difesa della Natura, per la manera com la seva vida ha anat entrelligant-se amb l'obra de Beuys, reflexiona sobre la idealització de l'artista, sobre l'art com a producte, sobre l'elaboració del vi com un procés creatiu, entre altres molts temes.

El petit llibre a continuació ens proposa una acció, fer l'amor amb el temps a través d'un tast ben especial. Ens demana que considerem tota ampolla de vi una obra d'art en/amb potència, i a partir d'aquí ens guia en aquesta nova/altra manera de beure vi.

Després de llegir Jordi Boldú, veurem el vi amb uns altres ulls i ens el beurem amb una altra boca, la de l'amant de l'art, la de l'amant del temps. Com

deia Beuys, tot ésser humà és un artista, tot vi una obra d'art i, per tant, tot tast pot convertir el vincle entre creació i observador en la mirada gustosa de l'assaboriment.

En definitiva, una plaqueta que us recomano vivament, així com també us animo a tastar la resta de publicacions de l'editorial Vibop per aquest amor indestruïble al vi, a la llengua i a la cultura.

A la vostra salut!

LA VINYA DE JOSEPH BEUYS

Autor: Jordi Boldú

Editorial: VIBOP Edicions

Any d'edició: Alella, 2021

Nombre de pàgines: 50

Anna Díaz Plaja

Quan el botó no funciona

En Ferran Ferralla està molt content perquè quan no sap què li passa prem un botó que li ho explica. Però un dia resulta que el botó no funciona, i ell es desconcerta moltíssim, perquè no sap reconèixer els seus estats d'ànim, de manera que es posa en contacte amb emergències robòtiques, que li aconsellen que vagi a la fàbrica –més ben dit, a les fàbriques, perquè ha d'anar a Alemanya i al Japó–. El cas és que en el seu periple va aprenent a reconèixer les seves emocions sense necessitat de prémer cap botó.

Cal començar subratllant les bones il·lustracions, que fan servir una tècnica de *collage* amb diferents textures, joc de plans, gran expressivitat en traçar els rostres i un ús del color i de la compaginació excel·lents. L'argument, així i tot, és lineal, i situa el llibre en aquells que anomenem *llibres per a*. En aquest cas, òbviament, es tracta d'explicar als infants que poden gestionar les seves emocions. En aquests llibres, sovint l'objectiu literari passa a un segon pla. El text, tanmateix, s'esforça a jugar amb gràcia

amb el llenguatge, com ara el dels serveis telefònics, recurs que divertirà els petits i sobretot els grans.

FERRAN FERRALLA I EL BOTÓ DE LES EMOCIONS

Autores: Irene Verdú i Maria Martínez

Il·lustracions: Mr. Danga (Dani Garcia)

Editorial: Tramontana

Any d'edició: 2021

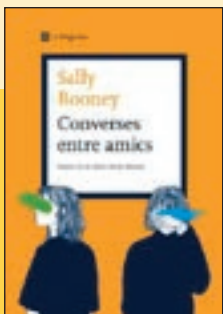
Nombre de pàgines: 48

NOVETATS EDITORIALS

'I aleshores no en quedà cap'
Agatha Christie /

Què millor per a una llarga tarda d'agost (si esteu de vacances) que recórrer a un dels grans clàssics de les novel·les de misteri? Diuen que aquesta és la novel·la de misteri més coneguda de tots els temps (per a molts, sota el títol de *Deu negrets*), i ara es publica en una edició revisada. I ja ho sabeu: deu desconeguts són convidats per Mr. Owen...

'Converses entre amics'
Sally Rooney
La Magrana

Dublín, ciutat de pòsit literari. La Frances és una jove agent literària que amb la seva amiga i exnòvia Bobbi freqüenta els ambients de bars amb caliu artístic. Allà apareix la Melissa, periodista que vol fer un article sobre l'obra de la Frances. Amb ella i el seu home, les dues noies s'introduiran en un ambient sofisticat, i les relacions entre tots es trasbalsaran.

'Retrat del jove Skizo'
Joaquim Pijoan
Ed. Lapslàtzuli

Tercer i darrer volum de la trilogia de memòries d'aquet pintor i escriptor empordanès. Correspon als anys del darrer franquisme i la transició, en què l'autor es mou, desubicat, en la Costa Brava de les primeres discoteques. Encara tot just s'insinuava l'esclat d'una malaltia mental amb la qual ha conviscut durant gairebé tota la seva vida.

'Cors artesians'
Pere Suau
Pagès Ed.

Un llibre en conjunt memorable i marcadament unitari. Un poemari que presenta un format barroc però tanmateix modern i ben justificat a l'hora de construir imatges, amb una sintaxi trencadora que arrossega una inflamació innovadora dins del format clàssic. D'altra banda, és un llibre que, pel que fa al contingut, toca aspectes contemporanis.

'Conan. La cançó de Belit'
Robert E. Howard / Laertes

Encara que la seva obra és molt extensa (de la novel·la negra al *western*), l'escriptor texà ha passat a la història per haver creat un personatge mític com Conan, portat al cinema i al còmic (com també Solomon Kane, un altre dels seus herois). Ara arriba al català aquesta novel·la de la joventut de Conan, en traducció d'Enric Navarro.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Santa Maria d'Elx

“ L'Elx cristià depèn de la Mare de Déu d'Agost: l'Assumpta. A Elx, des del segle XV almenys, representen una mena d'obra teatral cantada, exactament un «misteri», que és tan esplèndid en la música com aparatós en la tramoia. Tot, a Elx, entorn del 15 d'agost, és un espectacle excels: de pirotècnia, de pietat, de gent que crida pel carrer, de campanes emotives. El «Misteri», en definitiva, ho és tot. És precedit per «la nit de l'albada», que no és nit ni albada, sinó una conflagració pacífica de focs enviats a l'aire. No es pot explicar l'efecte que fa Elx, l'Elx immens, quan, en tocar les dotze de la nit del 13 al 14, la ciutat, abans il·luminada per milions de coets, es queda a fosques, i de sobte, tot es fa de dia a base de pólvora de colors, i uns segons després, enmig de l'estupor del veïnat, els bronzes de Santa Maria anuncien al Poble de Déu que Ella ascendirà al cel en cos i ànima. El «Misteri» reproduïx això, però en context bíblic, i exactament neotestamentari. Els personatges del «Misteri» canten i fan comèdia. Ni ells són medievals -o renaixentistes, si es vol- ni tampoc l'auditori. Però alguna cosa passa, i és la «cultura»: més enllà de la devoció. Explicar el «Misteri» no cap en aquesta plana. Juro que val la pena d'acudir-hi. Ni que només sigui per certificar-vos que els cantants d'Elx, quan diuen «Mare de Déu», es pensen que canten en «llemosí».. ”

Joan Fuster

Joan Fuster
(1922-1992)

OBRA
'Veure el País Valencià'
Ed. Destino, 1973

INDRET
Basílica de Santa Maria

MUNICIPI
Elx

COMARCA
Baix Vinalopó

Som a la façana sud de la basílica de Santa Maria d'Elx, on donen les tres portes secundàries d'accés al temple, la central amb el conjunt escultòric de Crist Ressuscitat. Les tres façanes són obra de l'escultor Nicolau de Bussy entre 1680 i 1682. Hi podem llegir un text de Joan Fuster sobre la singularitat emotiva de la de la festa del Misteri d'Elx. Doblement oportú, perquè és el centenari del naixement de l'intel·lectual de Sueca i perquè diumenge i dilluns són els dies en què s'escenifica el Misteri d'Elx.

WIKIMEDIA COMMONS

6è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

QUAN EL SOL BUSCA REFUGI EN

Ariadna Ulldemolins Abad Granollers

Il·lustracions: Maria Peix

Començant pel dit petit del peu esquerre, el mata-làs la deixa tornar a la vida després d'un profund son, que no pas reparador. Ara ja fa un temps que entre les dues i les set de la matinada es lleva amb els ulls com un mussol. Que frustrant. Ella que es pensava que quan les arrugues comencessin a establir-se i tingués més temps lliure dormiria millor, i resulta que només fa que donar voltes al cap. Entre les dues i les tres pensa en què ha fet durant el dia i es replanteja a la ment les mil maneres diferents de saludar el noi del supermercat perquè no es fixi en el relleu –més sobresortint del normal– de la butxaca de la jaqueta, que amaga un trist croissant.

No se l'endú perquè no se'l pugui pagar, simplement és un intent de rebel·lar-se contra un sistema que li cobra catorze euros amb setanta per un pastís congelat, que a sobre no està tan bo.

Després, la resta d'hores en què no pot tancar els ulls, s'acaba aixecant a fer-se una mançanilla calenta o qualsevol cosa que tingui a la cuina. Fent ús del nou escalfador d'aigua que li va comprar la seva filla i que, després de nits incansables, ha après a fer servir, es prepara tot tipus d'infusions i fideus d'arròs preparats. Després, ja que està desperta i dempeus, se'n va al sofà i mira els programes nocturns de la televisió. Alguna vegada ha trucat al tarot i tot, ni que sigui per poder dir que ha parlat amb algú aquell dia.

Durant les hores de sol, tampoc canvia tant la seva rutina, només que en l'ambient hi ha molt més soroll. L'únic avantatge del dia és que pot anar a comprar i de nit tot està tancat. Així doncs, s'ha anat canviant els horaris lentament, a les nits hi ha una pau que a la ciutat no es pot trobar en cap moment més. Però sempre és a temps de sortir en horari comercial a viure alguna aventura al supermercat de la cantonada, que les infusions nocturnes no es compren soles.

Començant pel dit petit del peu esquerre, doncs, el seu cos es va llevant amb parsimònia, sentint com tot múscul del seu cos, cada vegada més arrugat, s'estira. Dia a dia el mateix ritual reanimant, una dansa sobre el llit que comença pels peus i acaba per la punta del nas. La ballada acaba amb ella asseguda a la cantonada del llit, finalitzant el ritual amb un seguit d'exercicis que la metgessa li ha recomanat per tal de millorar la circulació.

Amb els braços i les mans ben desperts, obre els calaixos del moble vermell, aquell que va comprar amb tanta il·lusió ara fa més de trenta anys, i es comença a vestir. Això només ho fa els dies que ha de sortir, però avui és una data especial que mereix portar a sobre quelcom més que una bata lligada a la cintura. Així doncs, s'acaba de lligar els últims botons de la camisa i es col·loca amb cura un jersei gruixut, que comença a refrescar. Per la finestra del menjador ja es comença a veure, a través d'uns vidres molls de plugim, com els últims raigs de sol busquen refugi en les muntanyes. I ella, amb un pas certament àgil, camina cap a la porta del pis.

D'entre els parells de sabates perfectament alineats al costat de l'entrada, en tria unes botes impermeables que fan soroll en caminar, però que són molt còmodes. Agafa el carret de la compra, un paraigua, la gavardina i un barret, també impermeable, que es col·loca delicadament mentre es mira al mirall. Acte seguit, obre la porta i surt.

En els petits bassals del carrer, les llums s'emmirallen i tot l'ambient s'omple de color. Els tons

vermells i verds dels semàfors es complementen amb els centenars de cartells lluminosos de cada botiga del carrer. Amb les botes adients per un temps com el que fa, camina apressada per la vorera estreta, esquivant els vianants mentre empeny el carretó amb una mà i aguanta el paraigua amb l'altra.

En arribar al supermercat de confiança, guarda el paraigua dins el carretó i el lliga a les taquilles amb la cadena que ofereixen. Paga l'euro convençuda, tot recordant com una vegada el carret li va desaparèixer amb tot el que hi havia dins justament perquè no el va lligar.

Caminant pels passadissos del supermercat, treu un paper arrugat i mig trencat en què hi ha apuntades quatre paraules: llet, fideus, macarrons, pastís. Lentament, avança pels estants i aconsegueix totes les coses de la llista, afegint-n'hi algunes de més. Ous, galetes, plàtans, formatge. Li és certament impossible entrar a comprar només el que té apuntat, com si sentís els diferents articles cridant-la, demanant que els compri. Just abans de marxar, passa per les lleixes de dolços i, mirant de reüll a banda i banda del passadís, es fica un paquet de laminadures a la butxaca de la gavardina.

Pensa en el sopar, en les convidades i en com la nevera està plena de risotto que va preparar la nit anterior, entre les quatre i les sis de la matinada. Menjaran de gust i, després de les postres, traurà les laminadures i serà una bona manera d'acabar la vetllada, a la petita li encantarà. La cuina nocturna és una afició que practica últimament i que la distreu durant hores. Sempre prepara receptes que es menja l'endemà per sopar, però no gaudeix gens preparant postres o dolços.

Altra vegada al carrer, desfà el camí d'anada per tornar cap al seu piset, però després de comprovar l'hora en el rellotge de canell, decideix que té temps de sobres per a desviar la ruta en l'últim moment i entrar en una llibreria que hi ha un carrer més enllà. No és una parada poc habitual, és quelcom que també omple la seva rutina reorganitzada, d'aficions nocturnes i "despertars" a mitja tarda.

Finalitzada la parada tècnica, amb el carretó ben ple de tota la compra i algun llibre, espera a l'ascensor del seu bloc de pisos neguitosa, pensant en la taula que ha de parar i revisant l'hora del rellotge cada minut. Se li ha fet tard, al final. L'ascensor és vell i cada vegada que hi puja s'agafa a les parets en un intent de sentir-se més segura, com si aquest simple acte pogués evitar una possible caiguda.

Vivint en un cinquè, no obstant això, es veu obligada a agafar-lo sovint si es vol evitar mal de genolls pujant les escales, i més encara si va amb el carret de la compra ple.

Un cop al pis, descalça i havent guardat tots els articles als armaris de la cuina, estén unes estovalles florals sobre la petita taula del menjador. Amb

LES MUNTANYES

els braços poc carregats, va fent viatges des de la cuina amb els plats, els coberts i els gots. Els deixa a sobre la taula, sense col·locar encara.

Seguidament, amb passos lleugers i ràpids, va a l'habitació per posar-se les sabatilles d'anar per casa, que amb la pressa de preparar-ho tot ha acabat anant descalça i no li va bé per la salut. A ella li agrada molt poc tenir mocs i tos, i, per tant, se'n cuida molt d'anar sempre ben abrigada. Els refredats li porten sempre mals de cap, i amb els mals de cap no pot fer res de res, ni de dia ni de nit.

Tot seguit, seu al sofà a esperar. Amb el cul ben col·locat als coixins, i la televisió encesa des de l'última visita nocturna, situa els peus vestits amb uns mitjons gruixuts sobre la tauleta de cafè que està davant del sofà, plena de revistes i alguna tassa de te amb bosses fossilitzades de mançanilla. Hi deixa els llibres que ha comprat avui, obrint-ne un pel final i llegint-ne l'últim paràgraf. És una afició que tothom li recrimina, però a ella li agrada saber quina és l'última frase dels llibres abans de començar-los. Normalment, no li aporten cap mena d'avançament sobre la trama ni la resolució, simplement li transmeten una sensació final que l'atrapa més o menys, i així decideix si val la pena dedicar el temps a llegir-lo.

Tot d'una, els coixins que abracen tan bé el seu cos comencen a transmetre una vibració d'origen desconegut, que fa

que salti espantada. Acompanyant la vibració insistent, una melodia enganxosa que mai recorda que existeix a la seva vida. Deixa el llibre com pot sobre la tauleta i comença a desmuntar el sofà, coixí per coixí, fins que finalment veu l'aparell sortit del mateix infern, aquell que li fa ensurts cada vegada que la reclama: el maleït telèfon mòbil. Però quan el troba ja ha deixat de sonar.

L'agafa, amb els números i les icones exageradament grans, i se'l mira aclucant els ulls amb força. Ja fa anys que es nega a posar-se ulleres perquè mai a la vida n'ha hagut de portar, i ara no pensa començar. L'aparell fa la llum que indica que han deixat un missatge de veu i es posa el telèfon a cau d'orella.

“Hola, com estàs? Avui al final no podem venir, que la nena m'ha fet febre aquesta tarda i he hagut de sortir abans de la feina, i a sobre és la tercera vegada aquest mes... Ho sento mama, espero que no haguessis preparat res. El finde et porto al lloc aquell que tant t'agrada. Perdona... –Ja vaig carinyo-. Bueno mama, et deixo. Ens veiem el finde. Un petó”.

Amb el telèfon encara a l'orella, somriu tendrament pensant en la neta que ve a dinar un parell de cops al mes.

Les lllaminadures es posaran malaltes de cara al cap de setmana, així que li haurà d'agafar una altra cosa. Té temps de comprar-li quelcom més gran, alguna joguina fins i tot. Recorda que hi ha un basar una illa més enllà; demà hi anirà. Avui ja no vol sortir més, que s'ha fet tard i ara la mandra s'ha apoderat d'ella. Però demà, demà sortirà a comprar un regalet per la nena. Demà, sí. Comprarà un altre pastís, que el d'avui tampoc aguantarà. Un pastís per a celebrar el que sigui, que al final no cal que siguin dies especials per a menjar unes bones postres.

Amb això en ment, llença el mòbil a sobre el sofà i camina eixerida cap a la cuina. Obre la nevera i treu un pastís dins una caixa de plàstic, d'aquells congelats de supermercat. De sobre el marbre agafa les lllaminadures i s'ho endú tot al sofà amb un somriure entremaliat, apagant les llums de la cuina i el menjador al seu pas. Demà també haurà de desparar taula, i trucarà a la seva filla per confirmar-li el pla del cap de setmana.

Amb el cul ben assegut al sofà i els peus sobre la tauleta altra vegada, apuja el volum de la televisió on just comença una pel·lícula. Deixa la bossa de dolços al sofà, al seu costat, i sobre les seves cames obre la caixa del pastís congelat. Se'n menja un tros ben gran i el mastega lentament, tot pensant que el seu dia –o millor dit, la seva nit– promet ser, si més no, interessant.

Escolta el podcast dels relats del 6è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Núria Ferré Valenzuela de Granollers

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

237

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

LÈXIC

Sobre infusions

Les plantes s'usen per curar des de l'alba dels temps i una manera de fer-les servir és en infusions. Com sabeu, la infusió és el procés de tractar amb aigua bullent (no pas **bullint*) una substància per extreure'n els principis actius solubles. També se'n sol dir *tisana*.

Si anem a una teteria, podem demanar beuratges ben diferents, com és normal: un te blanc, un te verd, un te vermell, un te de Pu'er (te xinès produït a la regió de Yunnan i en zones limítrofes que s'obté sotmetent les fulles grosses d'arbres adults a un llarg procés de fermentació) o un te negre. Sovint, a part de tes, hi ha altres infusions que ens ajudaran a sentir-nos millor. Per exemple, el *roibos* (sí, amb una sola *o* a la síl·laba *roi-*), que se'l sol confondre amb el te vermell. A part de la beguda infusionada, el roibos és un arbust perennifoli originari de Sud-àfrica, de flors grogues, i amb les seves fulles es fa la coneguda tisana. És una beguda amb grans propietats: no és excitant i per la seva riquesa en antioxidants contribueix

a reduir l'envelliment cel·lular, té propietats anti-inflamatòries i antivirals, beneficia el sistema nerviós i immunitari, i fins i tot pot ajudar-nos a prevenir l'anèmia i millorar el nivell de ferro en la sang.

Però també podem demanar una *camamilla* (que protegeix el tub digestiu, els intestins i ens ajuda en cas que tinguem úlceres), una *valeriana* (que té propietats per combatre el nerviosisme, la fatiga o l'insomni), una *til·la* (semblantment a la valeriana, serveix per relaxar-se i també per reduir la tensió arterial), una infusió de *dent de lleó* o *pixallits* (que té propietats depuratives que afavoreixen l'excreció i la digestió), una infusió de *gingebre* (lleugerament picant, té propietats antiinflamatòries i afavoreix la circulació sanguínia; a més, ajuda a cremar greixos i a expulsar els gasos, tot i que és coneguda sobretot per les seves propietats expectorants quan es té un refredat) i fins i tot una *menta poliòl*. Tota mena d'infusions a tenir en compte.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Quatre Fellinis i un milió de rialles

Woody Allen ha comptat en les seves pel·lícules amb un gran nombre d'actors que normalment cobren xifres astronòmiques, però per quantitats molt més modestes. El prestigi que en el decurs de l'últim mig segle ha conreat com a director de culte, fa que cada nou repertori sigui en realitat un caramel pels aspirants a protagonitzar-los, fins i tot malgrat les polèmiques sexuals que han envoltat recurrentment l'octogenari realitzador. No em vull ni imaginar, doncs, la de dits de les mans i els peus, i fins i tot alguna orelleta que no es deixarien tallar per haver-ho fet amb un dels tres directors més grans del setè art de tots els temps, l'immens Federico Fellini.

Vitali, Alvaro Vitali, va ser present en quatre pel·lícules de Fellini, després que aquest el descobrís en un càsting i quedés impressionat per la seva expressivitat. Durant la dècada dels setanta, va aparèixer en nombroses produccions italianes, fins que la comèdia eròtica va fixar-se en ell per fer-hi papers secundaris, sovint en el mateix rol que havia tingut a la imprescindible *Amarcord* del mestre Fellini. Directors com Nando Cicero, Michele Massimo Tarantini, Mariano Laurenti o Sergio Martino, van utilitzar-lo per enriquir unes produccions massacrades per la crítica, però que amb uns pressupostos ridículs aconseguien omplir les sales en una època en què el cine comercial era molt més

polièdric del que ho és ara mateix. Finalment, gràcies al paper de Pierino, traduït al castellà com a Jaimito, va ser el protagonista d'unes quantes produccions que encara ara (o potser fins i tot més que abans gràcies a la seva irreverència i incorrecció política) em

provoquen un riure fàcil que cada vegada necessito més en el meu dia a dia.

La primera vegada que vaig entrar a internet, a la frontissa de l'anterior segle amb l'actual, la recerca que va inaugurar la meua relació amb Google, va ser precisament Alvaro Vitali. I vaig descobrir que això de la xarxa m'agradaria, perquè de seguida van aparèixer resultats que ampliaven els coneixements o memòria que tenia de l'actor nascut a Roma el 1950. Pocs anys després, vaig utilitzar el seu nom per dissimular l'autoedició del meu primer recull de contes, *Subcampions en sèrie*, sota l'epígraf d'Edizioni Vitali, després de fracassar en la recerca de ningú mitjanament seriós que volgués publicar-lo. I tot plegat gràcies a les bones tardes de diumenge, en què les pel·lícules on apareixia ens feien sortir del cinema La Molina on ara hi ha un basar xinès, amb un somriure d'orella a orella, i també un lleuger dolor a l'entreuix gràcies a les escenes de nus que, sovint gratuïtament, servien per millorar de forma notable les pel·lícules.

Grande Alvaro!

Dimarts, 18 de desembre de 1973
Federico Fellini estrena 'Amarcord',
amb Alvaro Vitali com a actor secundari

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

ABBA
'Arrival'
Polydor, 1977

Poca gent es pensava l'any 1974 que un mig desconegut grup suec guanyador del Festival d'Eurovisió d'aquell any, amb la cançó "Waterloo", és convertiria en un dels puntals de la música pop d'aquells anys setanta, que ni el heavy ni el punk van aconseguir eclipsar. A partir de llavors, les cançons d'ABBA es convertien en èxits instantanis que es venien molt i sonaven constantment a les discoteques i a la ràdio, perquè eren comercials i perquè estaven bé. De la desena de discos que van gravar, *Arrival*, del 1977, és possiblement el millor, molt més elaborat que els tres anteriors. El disc conté tres o quatre de les cançons més emblemàtiques del grup, sobretot "Dancing Queen", el tema més conegut i venut d'ABBA, amb uns arranjaments que semblen de Phil Spector i una melodia estil Paul McCartney. Les altres cançons que van tenir un gran èxit

editades en single són "Knowing Me, Knowing You" i "Money, Money, Money". I aquí es va fer particularment famosa la balada "Fernando", possiblement pel títol, amb aquest nom tan espanyol. Posats a triar, a mi la que em fa més patxoca és la que obre el disc, l'alegre "When I Kissed the Teacher". Tots els temes estan compostos pels dos nois, Benny i Borg. I les preciosos veus, ja se sap, són de les dues noies, Agnetha i Anni-Frid. La primera lletra de cada nom formen l'acrònim d'ABBA. El grup es va separar el 1982.

NOTES

Fa 15 anys de l'estrena en directe de Manel

El 21 de juliol de 2007 va tenir lloc el primer concert d'un dels grups més rellevants de l'actual escena nacional: Manel. El bolo el van fer en una fase preliminar del concurs Sona9 que es va fer al festival Paupaterres de Tàrraga, on van compartir escenari amb els grups Mecatxis i Nodi i el guanyador de l'any anterior, Xazzar (amb Clara Peya i Miranda Gas a la formació). En aquell primer concert, i davant de mig centenar de persones (entre elles els actors Mar Ulldemolins i Pau Roca, amics de la banda), Manel va fer sonar "Nit freda per ser abril", "Dona estrangera", "En la que el Bernat se't troba", "Ceràmiques Guzmán" i "Pla quinquenal". El concert va anar bé però no els va servir per guanyar el Sona9. Van quedar finalistes i es van endur el premi Joventut. I amb els diners d'aquest guardó (i alguns que van afegir de la seva butxaca), van gravar *Els millors professors europeus* (2008) i de seguida es van convertir en un autèntic fenomen. El 2011 van treure *10 milles per veure una bona armadura* i el 2013, ja del tot consolidats com un dels grups punters del panorama nacional, van publicar *Aletes, baixin de l'escenari. Jo competeixo* (2016) i *Per la bona gent* (2019) completen una discografia que es tanca amb l'EP *L'amant malalta* (2021). Ah! Aquest agost faran un parell de bolos en festivals i sembla que de cara a l'hivern prepararan nou disc. L'aventura, 15 anys després, continua.

EL TEST

Joan Ramon Puntí

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part.** Zitzània. El vam fer amb uns amics quan teníem 15 anys i anàvem bojos per John Mayall. **Primer bolo en directe.** A Vinyoles. **Va ser el primer i últim concert de Zitzània.** **Primer disc que et vas comprar?** Una recopilació del *Quintette du Hot Club de France* amb Django Reinhardt i Stephan Grappelli. **Quants discos tens?** Un miler. **Salva'n tres.** *Salsa catalana*, Orquestra Mirasol; *Abbey Road*, The Beatles; i *Pêche a la Mouche*, Django Reinhardt. **Un concert (com a públic) per recordar.** *Graceland Tour* de Paul Simon amb Ladysmith Black Mambazo i Hugh Masekela. Al Velòdrom d'Horta de Barcelona el 1989.

POL CORNUDELLA

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

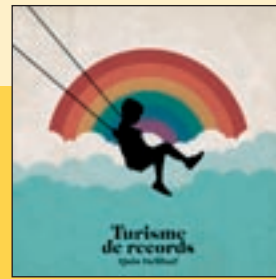
Jordi Sunyer

ALÍCIA REY
'Liminal'

MARC TIMÓN
'Amalia'

QUIN DELIBAT!
'Turisme de records'

La cantant dels vallesans Sense Sal, Alícia Rey, ja té clar què farà un cop la banda plegui veles (el 16 de desembre faran el concert de comiat a la sala Apolo de Barcelona). Seguirà en solitari. I per anar esmolant les eines fa uns dies va editar *Liminal*, un primer disc en solitari amb 14 peces majoritàriament en català (també alguna en anglès) que s'acosten al pop-rock i l'indie-folk pseudohippy del tombant de segle. Per cert, Rey també és l'autora de *Fer camí*, aquella cançó que feia al costat de Paula Giberga (La Folie) per cantar-nos les bondats d'Ametller Origen.

El cas de l'empordanès Marc Timón és ben curiós. És director d'orquestra, solista de tible, ha escrit mig centenar de sardanes, és compositor de bandes sonores... Des de 2015, a més, viu a Los Angeles on ha escrit peces com el *Magnificat* que es va estrenar el dia de la inauguració de la Torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família. I ara es despatxa amb *Amalia*, un àlbum de pop eclèctic en català, castellà, anglès i francès amb 16 cançons completament diferents entre si unides per unes lletres plenes de màgia i surrealisme. Un *tio* tocat pels déus i la tramuntana.

Després de la defunció de Projecte Mut el rock a les Pitiüses va quedar una mica orfe. Sobretot el rock en català. De bandes de pop-rock ja n'hi ha poques i que cantin en la llengua de l'illa gairebé cap (trobar un catalanoparlant a Eivissa els mesos d'estiu ja és un esport d'aventura). Però hi ha una excepció: Quin Delibat! Un grup liderat pel cantant Jordi Cardona que a base de fe i empena acaba de treure el seu tercer disc, *Turisme de records*. Les peces són de pop lluminós i de bon rotllo i colarien de banda sonora en qualsevol anunci promocional d'Eivissa.

JARDINERIA

Decoracionyjardines.com / AMIC

Plantes antimosquits per a l'estiu (I)

Són plantes vistoses, increïbles i molt pràctiques per desfer-nos dels mosquits. La pujada de les temperatures fa que les nostres llars s'omplin de mosquits. Per evitar-ho, hi ha

moltes opcions, i una d'elles implica utilitzar unes certes plantes per espantar-los. Si cerques plantes antimosquits, en compatim algunes de les més eficaces.

■ Plantes carnívores

Aquestes plantes necessiten unes cures mínimes, ja que cal regar-les poc per conservar-les. Són plantes vistoses, increïbles i molt pràctiques per desfer-nos dels mosquits que pul·lulen a plaer en les nostres llars. Acostumen a créixer bé en zones temperades, i té desenvolupada una qualitat d'atrapar insectes amb les seves espècies de boques i així treure'ls els nutrients que necessiten per al seu desenvolupament.

Les plantes carnívores són estupendes per mantenir la teva llar lliure d'insectes, ja que depenent del tipus de planta, "es menja" el visitant o l'"ofega" perquè no el deixa sortir del seu interior.

■ Gerani d'olor

Si busques una planta que per la seva olor espanti a tots els mosquits, aquesta és el gerani d'olor. Com el seu nom indica, té una aroma molt especial i intensa que desagrada tant a mosquits com a mosques. Per utilitzar-la, cal picar algunes de les fulles i així desprendran aquesta intensa olor.

Entre els geranis d'olor pots fer servir el gerani de llimona, però n'hi ha moltíssims més on triar. Aquest gerani és un repel·lent totalment natural tant per a mosques com per a mosquits. A més el seu cultiu és realment senzill, ja que quan la planta estigui en floració només cal regar-la dues vegades a la setmana.

SI SOU SERVITS

Francesc Murgadas

El trull

M'adono que, tot i haver parlat molts cops del celler personal, d'aquella col·lecció de vins que reposen en algun racó de casa per l'oportuna proposta de ser parella de ball d'un plat concret, mai he parlat del paral·lisme que es podria establir amb el trull. Aquella part del rebost que guarda els diversos olis que comprem.

Perquè tots hem vist com, a les lleixes del supermercat, conviuen olis de diverses llavors sense que ningú ens n'expliqui els secrets.

De fet, per començar, podríem agrupar-los en dues categories. Els que serveixen per amanir i els destinats a fregir. Una diferència que ve marcada per la temperatura que pot assolir, sense alterar-se, un cop posat al foc. Per això, molts olis habituals (blat de moro, gira-sol, nou, soja...), que fan figa als 150 °C, s'haurien de destinar exclusivament a amanir (tot aportant el seu sabor) o, en el més tolerant dels casos, a coccions a baixa temperatura tipus sofregit o estofat.

El segon grup és molt més selecte i selectiu. Perquè, d'entre els habituals, només l'oli de cacauet i el mai prou estimat i valorat oli d'oliva poden assolir els 220 °C que ens garanteixen un fregit breu i intens, fonamental per no recollir de

la paella un preparat amarat de greix, sinó un producte superficialment cruixent i de cor tendre. Una virtut que no exclou la seva idoneïtat per amanir i sofregir, compartida amb els del primer grup.

D'aquí que, quan busquem un oli "tot

terreny", hàgim d'acabar anant a petar al mediterrani oli d'oliva. Un gran tresor que té el seu taló d'Aquil·les en l'acció ranciejant que la llum li provoca, i que cal evitar a qualsevol preu, posant-lo en un recipient de vidre fosc o embolicat amb paper opac.

I que quan ens plantejem el "reciclat" d'aquest oli "tot terreny" després d'una fregida, el pitjor que podem fer és afegir oli nou al ja fregit, barrejant graus de "veterania". Millor utilitzar l'oli nou en una fregida, abans d'incorporar-lo al que ja havia perdut la virginitat.

Enteneu ara per què reivindico un racó de la cuina per instal·lar-hi el vostre trull particular?

CULTURA

Jordi Vilarrodà

Ésdansa, el món balla a la Garrotxa

El festival tindrà lloc a les Preses del 22 al 28 d'agost

L'Ésdansa torna aquest agost a la Garrotxa per fer valer quatre dècades del seu lema "ballant i fent ballar". Consolidat com un dels festivals de dansa d'arrel de referència, el programa d'enguany aposta per la presència internacional –amb sis països convidats–, la creació i la participació del públic i sobretot pel retorn a la normalitat, després de dos anys difícils marcats per la pandèmia. Tornen activitats clàssiques com les Nits Ésdansa o la Festa al Parc i se n'estrenen de noves, com l'Aplec i un vespre de tango, i destaquen noms com Laia Santanach, Lara Brown i Fenya Rai.

"Enguany recuperem les línies estratègiques del festival, sobretot la línia internacional i la participativa, que eren l'essència del festival i que en aquests dos anys havien quedat en res. És la millor celebració que podíem fer per aquests 40 anys", va dir Roger Casalprim, president del Cercle de Cultura Tradicional i Popular Marboleny, en la presentació al Centre Artesà Tradicionari de Barcelona (a la fotografia). El programa inclou una àmplia varietat de propostes, tant en contingut com en format:

espectacles de la tradició de l'esbart dansaire i altres de creació contemporània, aplecs, documentals, converses, tallers, etc., gran part amb l'al·licient afegit de fer-se en l'entorn natural i a l'aire lliure. En aquesta línia internacional, Argentina, República de Djibouti, Eslovàquia, Tahití, Mèxic i Panamà són els països convidats d'enguany, que participaran a tres dies de les Nits Ésdansa, un clàssic del festival que convida el públic a ballar i a experimentar els ritmes de les danses tradicionals dels països convidats. També seran a la Festa al Parc (dissabte 27) i a l'espectacle *Dances del món* (dissabte 27 i diumenge 28), acompanyats per l'Esbart Marboleny. Tancarà aquesta línia *Vespre de Tango!*, amb el Gran Ballet Argentino, el divendres 26 d'agost a la plaça Major, "una de les propostes més singulars d'aquesta edició".

El programa posa el focus en dos itineraris principals. Per una banda, el Pla d'Impuls a la Dansa d'Arrel, on podrem veure alguns espectacles que reben suport en l'àmbit de mentoria artística. Seran *El cos que ens fa*, de l'Esbart Sant Cugat, que proposa un recorregut per la dansa catalana, i *Fiblades*, un muntatge impulsat per tres esbarts (el Vila de Sallent, el Sant Jordi de Gironella i el Dansajove de Navàs) agrupats en la xarxa La Llançadera, que té com eix vertebrador el seu patrimoni de tèxtil. En el segon itinerari, Dansa i Paisatge, es presentarà l'espectacle itinerant de l'Esbart Sant Martí *Fora N9U*, un recorregut sobre l'aprenentatge, des de l'arrel a la terra. I també s'estrenarà una nova activitat a l'aire lliure, L'Aplec, on el públic acompanyarà una companyia internacional per la muntanya per gaudir d'un pícnic i dels espectacles.

Les propostes de creació tornaran a tenir un pes important en el programa. Inclouran *Tradere*, una proposta de Laia Santanach que fusiona la dansa contemporània i la música electrònica; *Movimiento Involuntario*, de Lara Brown, una reflexió sobre el folklore a partir de la jota, i *Pyrene 430* d'Amair Luluaga, Clàudia Gomez, Iñaki Plaza i Alex López, que no es va poder veure l'any passat a causa de la pluja.

OFERTA CULTURAL

J. Vilarrodà / O. Serra

El Serpent, una llegenda de Manlleu convertida en festa

Festa del Serpent. Manlleu, 14 d'agost. Tarda i nit.

Manlleu va rescatar una antiga llegenda, que parla d'una gran serp amb un diamant al cap que atemoria la vila fins que uns vailets atrevits li van prendre la joia, i l'ha convertida en un símbol de la seva festa major. La representació és la vigília de la Mare de Déu d'Agost, i el moment culminant, quan el Serpent travessa el Ter i *envaeix* la vila, en un recorregut de teatralització, foc i festa, des del riu fins a la plaça Fra Bernadí.

Fetus al Polvorí de Cardedeu

Concert de Fetus. El Polvorí. Cardedeu. 12 d'agost.

Fetus, referents indiscutibles del punk rock més nostrat, presenten el seu tercer disc, *Sota, cavall i rei* –homenatge a Jaume Arnella–, al Polvorí, la festa major alternativa de Cardedeu, divendres a partir de 2/4 d'1 de la matinada.

CINECLUB D'ESTIU (en línia)

'Deseando amar'

Any: 2000
País: Hong Kong
Direcció: Wong Kar-Wai
Gènere: Romàntica, drama
Repartiment: Tony Leung Chiu-Wai, Maggie Cheung, Rebecca Pan, Siu Ping-Lam, Mama Hung, Chan Man-Lei

Disponible a:
Filmin, Movistar+

Ambientada a Hong Kong l'any 1962, Chow, redactor i cap d'un diari local, es trasllada amb la seva dona a un edifici habitat principalment per residents de Shangai. Allà coneix Li-zhen, una noia que acaba d'instal·lar-se al mateix edifici amb el seu marit. L'home de Li-zhen està contínuament de viatge de negocis, i la dona de Chow quasi sempre és fora de casa, de manera que tots dos acaben passant més temps junts, i formen una molt bona amistat. Un dia, tots dos descobriren una veritat inesperada sobre les seves respectives parelles, i decideixen posar-se a la seva pell per imaginar com havien arribat a aquell punt. A mesura que passa el temps, però, aquesta ficció sembla cada vegada més real.

CINEMES

BULLET TRAIN

EUA 2022. Dir. David Leitch. Amb Brad Pitt i Joey King. Acció. L'acció té lloc en un tren d'alta velocitat que viatja de Tòquio a Morioka. És un trajecte llarg i amb molt poques parades entre tots dos destins. En un dels vagons es troben a bord cinc assassins. Cadascun d'ells té un encàrrec molt particular, no obstant això, sense ells saber-ho, els cinc protagonistes estan interconnectats. Una vegada es va començant a destapar la veritable casuística de la situació, els criminals hauran de desemascarar la veritat i descobrir quin és l'autèntic propòsit d'aquest viatge i els seus uns altres acompanyants. Res importarà més que sortir amb vida d'aquest tren.

DC LIGA DE SUPERMASCOTAS

EUA 2022. Dir. Jared Stern i Sam Levine. Animació. Krypto el Supergos i Superman són amics inseparables, comparteixen els mateixos superpoders i lluiten junts contra el crim a Metròpolis. Quan segresten Superman i la resta de la Lliga de la Justícia, Krypto ha de convèncer una colla de carrer d'allò més heterogènia (Ace, el Batisabueso; CV, la Porqueta Vietnamita; Merton, la

Tortuga, i Xip, l'Esquirol) perquè dominin els seus propis poders que acaben de descobrir i rescatin els superherois.

HÉROES DE BARRIO

Espanya 2022. Dir. Ángeles Reiné. Amb Antonio Pagudo i Luna Fulgencio. Comèdia. Paula és una nena que juga en un equip de futbol infantil femení d'un petit poble de Sevilla. Un dia li demana al seu pare, Luis, que com a premi per a ella i les seves companyes porti com a visitant el famós jugador del Betis Joaquín, de qui Luis presumeix ser gran amic.

LA BESTIA

EUA 2022. Dir. Baltasar Kormákur. Amb Idris Elba i Sharlto Copley. Thriller. El Doctor Nate Samuels, que s'ha quedat vidu recentment, torna a Sud-àfrica, lloc en el qual va conèixer a la seva dona, per visitar una reserva d'animals amb les seves filles. Però el que comença sent un viatge de relax es converteix en una lluita per la supervivència quan un lleó que ha escapat d'uns caçadors furtius comença a perseguir-los.

PADRE NO HAY MÁS QUE UNO 3

Espanya 2022. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura i Toni Acosta. Comèdia. S'acosta Nadal. Els nens trenquen accidentalment una figureta del pessebre de la col·lecció del seu pare i n'han d'aconseguir per tots els mitjans una d'igual. El problema és que és una peça única d'antiquari. Sara, la filla gran, trenca amb el seu xicot, Ocho, que intentarà recuperar els seus favors amb l'ajuda del seu sogre, Javier. Precisament el sogre de Javier, el pare de Marisa, serà acollit a la casa familiar per passar-hi les festes després de la seva separació, la qual cosa no deixarà indiferent la mare de Javier, Milagros. Rocó, la folklòrica de la família, que feia de Verge des de fa anys per Nadal, és relegada enguany a fer de pastoreta, cosa que el seu pare, Javier, no està disposat a assumir.

POR LOS PELOS

Espanya 2022. Dir. Nacho G. Velilla. Amb Antonio Pagudo i Carlos Librado. Comèdia. Juanjo és un home d'uns 40 anys a qui la calvície no ha

mermat l'autoestima, però la seva dona, Inma, obsessionada amb la imatge i l'estètica, s'encarrega d'acomplexar-lo per aquest fet. En canvi, al seu amic Sebas, sí que l'afecta la seva escassetat capil·lar i està disposat a fer el que sigui per recuperar la seva versió més jove, cosa que afecta la seva exdona, Sofía, i les seves filles. Disposats a tot, tots dos es fiquen en un petit embolic per aconseguir els diners necessaris per viatjar a Turquia i poder-se fer un empelt capil·lar. A Istanbul coneixen Rayco, un jove cantant de reggaeton que està tenint un gran èxit, però que després de descobrir-se la seva alopecia en un concert necessita un trasplantament capil·lar urgent. D'aquesta manera, tots tres intentaran buscar la felicitat a través de l'estètica, però potser descobreixen que hi ha alguna cosa molt més allà del físic.

UN HÉROE SAMURAI: LA LEYENDA DE HANK

Regne Unit 2022. Dir. Mark Koetsier, Rob Minkoff, Paul Stodolny, Chris Bailey i Rob Silvestri. Animació. Hank és un cadell el somni del qual és convertir-se en un samurai com els seus herois felins, encara que no ho tindrà gens fàcil. Però el jove aprenent haurà de lluitar per salvar la seva ciutat de convertir-se en la caixa de sorra d'Ika Chu, un malvat gat guerrer. Per això comptarà amb l'ajuda

de Jimbo, un gat que en el passat havia estat un gran lluitador, i la jove guerrera Emiko. Podrà Hank complir la seva missió i demostrar que la convivència entre gossos i gats és possible?

VOY A PASÁRMELO BIEN

Espanya 2022. Dir. David Serrano. Amb Raúl Arévalo i Karla Souza. Comèdia musical. Finals dels anys 80, a David i Layla, alumnes de vuitè d'E.G.B., els agrada molt Hombres G. També s'agraden molt entre ells, però els mals consells que rep David fan que les seves temptatives romàntiques fracassin. Malgrat tot, dos es fan inseparables i es fiquen en embolics cada vegada més grans. 30 anys després, els amics no s'han tornat a veure, però mai s'han oblidat de l'altre. Layla és directora de cinema i ha guanyat un Oscar. La vida de David, en canvi, ha estat més normal i ni és famós ni ha guanyat cap premi. Layla torna a la seva ciutat natal per rebre un homenatge i tots dos passaran junts una setmana. Durant aquests dies s'adonaran que els nens que van ser no han desaparegut del tot.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous
Casal Camprodoní	Elvis	18.00 i 22.00	18.00	-	-	-	-	-
	Lightyear	-	18.00	-	-	-	-	-
	Top Gun: Maverick	-	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-	-	-
	Alcarràs	-	-	-	-	18.00 i 22.00	-	-
	Minions: el origen de Gru	-	-	-	-	-	18.00	-
	Mali Twist	-	-	-	-	-	22.00	18.00 i 22.00
RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns			
Catalunya	Mentes maravillosas	-	22.00	-	-			
	Top Gun: Maverick	-	-	22.00	22.00			
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns			
Comtal	Bullet Train	-	19.00	19.30	21.00			
	Alcarràs (cat.)	-	-	17.30	18.30			
VIC		Divendres	Dissabte, diumenge i dilluns	Dimarts	Dimecres			
Sucre	Por los pelos	19.30, 20.55 i 22.55	16.00, 19.30, 20.55 i 22.55	20.00 i 22.00	17.50, 19.55 i 22.00			
	La bestia	17.30, 18.30, 19.50 i 22.55	13.35 (ds.), 15.35, 17.35, 18.30, 19.50 i 22.55	17.00, 18.15, 20.15 i 22.00	15.40, 18.20, 20.15 i 22.05			
	La bestia (VOSE)	22.55	22.30	22.00	22.00			
	Voy a pasármelo bien	18.00, 20.10 i 22.30	11.50 (dg.), 16.25, 18.00, 20.10 i 22.30	17.35, 19.45 i 22.05	15.30, 17.35, 19.40 i 22.00			

Bullet Train	18.35 i 22.00	15.50, 18.10 i 22.00	16.40, 18.50 i 21.40	15.25, 17.50, 19.40 i 22.00
DC Liga de supermascotas (cat.) -	-	11.30 (dg.) i 15.55	17.20	17.45
DC Liga de supermascotas	17.55	17.55	19.05	15.45
La memoria de un asesino	22.35	22.35	21.50	21.50
Padre no hay más que uno 3	17.45 i 20.55	11.35, 13.40 (dg.), 15.45, 17.45 i 20.30	16.25, 18.20 i 20.05	16.10, 17.30 i 19.50
Thor: Love and Thunder	20.00 i 22.20	20.00 i 22.20	16.50 i 22.00	19.25 i 21.50
Detectiu Conan: la núvia (..) (cat.) -	-	11.45 (dg.)	-	-
Minions: el origen de Gru	19.05	19.05	16.20	20.10
Minions: l'origen de Gru (cat.)	17.20	11.25 (ds.), 11.55 (dg.), 15.30 i 17.15	18.10	16.00 i 18.05
Elvis	21.45	21.45	21.15	21.45
Un héroe samurai: la leyenda (...)	17.30	11.40 (dg.), 15.25 i 17.25	16.20	15.25 i 17.25
Jurassic World: Dominion	19.45	11.30 (dg.) i 19.40	19.15	15.35
Top Gun: Maverick	20.20	20.25	19.30	19.30

GRANOLLERS

Divendres a dijous (dv., ds. i dg. sessió golfa a partir de les 23.00)

Ocine	Minions: el origen de Gru	16.00 / 19.30 / 16.45, 18.30 i 20.30
	Bullet Train	18.00 / 22.45 / 20.45 i 23.15
	La bèstia	20.30 i 22.30
	La bèstia (Atmos)	16.15 i 18.15
	Thor: Love and Thunder (Atmos)	17.15, 19.45 i 22.15
	Padre no hay más que uno 3	16.15, 18.15, 20.15 i 22.15
	DC Liga de supermascotas	16.00 / 18.30 / 19.45 / 17.45
	Thor: Love and Thunder	18.00
	Top Gun: Maverick	20.15 / 23.30 / 16.00
	Voy a pasármelo bien	17.15 i 21.20 / 16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	Ater: aquí empieza todo	16.15 (només divendres)
	Black Phone	22.30
	Bullet Train (ICE)	16.30, 19.00, 21.00 i 00.00
	Por los pelos	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	Un héroe samurai: la leyenda (...)	15.45 i 17.45
	Héroes de barrio	16.00
	Elvis	22.00
	Jurassic World: Dominion	20.00
	Los perdonados	22.45

SANT CELONI

De divendres a dijous

Ocine	Voy a pasármelo bien	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	La bèstia	16.15, 18.15, 20.15 i 22.15
	Bullet Train	17.00, 19.30, 20.15 i 22.00
	DC Liga de supermascotas	16.00
	Padre no hay más que uno 3	18.15 i 20.15
	Jurassic World: Dominion	22.15
	Un héroe samurai: la leyenda (...)	16.15
	Minions: el origen de Gru	18.30
	Thor: Love and Thunder	22.40

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORIZONTALS: 1. Un cop retornada ja no fa cap més bugada. Anuncia la tia guenya / 2. Convexitat de la columna dòrica (amb èmfasi a l'entrada?). Empatx a la taula d'en Fité / 3. Perifèries de ciutat. Abans se'n construïen i ara els estenen. Al cor d'en Rafel / 4. La part cantada del secretariat. Caminades així com desenfadades / 5. Règim imperant sobre el comerç de cítrics. Per nou li falta un ou / 6. I per bou també. I aquest per a nou està compost. Tribu sudanesa un poc atmosfèrica / 7. Provoca uns atacs que ningú repèl. Preparo càpsules per al capgirament / 8. Mar moguda a l'armari. Taxi en forma de telèfon / 9. Condiçió: presentar un plat exquisit. Limiten el volum / 10. Feina per casa, i de cara a la paret! Volia ser faquir i es va quedar en bastaix, camàlic / 11. Quan decau el dia. Un grec antic a cal retolista. El rus, marejat; els purs, escapçats; i el bòvid, multiplicat / 12. Terreny fèrtil per a llimacs. Reconstruït a l'hora del pati / 13. Arrels comestibles de plantes ferroviàries. El melic de l'ou.

VERTICALS: 1. Quarto de canviar-se i desar-hi els cartutxos. Mig home mig cavall i mig brasiler / 2. S'endinsa en la concentració. Inventats com el quart cel / 3. Anima de pintor. Incalculable, i quasi impronunciable. Síntomes d'icterícia / 4. Per culpa del que es posa a sobre no veiem la portada. Antic impost sobre mercaderies que a Castella encara cou / 5. Amics del Salari Òptim. Ja de petitet es veu que és lleig. P amb crossa / 6. Adverbi indoor. No paga la matrícula però d'escoltar, escolta / 7. El rovell del món. Interval musical per cantar a les sargantanes. Oculta una esposa que s'enfila / 8. Passen el rosari en present. Construcció de reconeguda dificultat / 9. Vuit mesos de l'any. Gairebé sanglota, de veure el seu plasma lamentable. Menys que res / 10. No facultat com cal, quan al·ludeix als fets. Per insinuar la qüestió surten de les barques / 11. Foti de tal manera que provoqui un cicló. Qualitat operística intrínseca en el toro / 12. Ballet d'infants de cap per avall. Com que falla el xut, cala foc.

SUDOKUS

AMIC

Dificultat: mitjana

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

					2			6
	2	6	8				3	7
8		5		3		4		1
6	3			4	5			
						9		4
		4		2	9			5
	7	8	9	6				2
						6		
		3				7	4	

Dificultat: molt difícil

		7		6				
		5						6
	2		3	4				7 9
2				5	9			6
	3	4					2	
	5							9 8
				2				3
				8	6	7	5	

SOLUCIONS

5	6	3	2	8	1	7	4	9
9	1	2	4	5	7	6	8	3
4	7	8	9	6	3	1	5	2
7	8	4	6	2	9	3	1	5
2	5	1	3	7	8	9	6	4
6	3	9	1	4	5	2	7	8
8	9	5	7	3	6	4	2	1
1	2	6	8	9	4	5	3	7
3	4	7	5	1	2	8	9	6

Dificultat: mitjana

4	1	3	9	8	6	7	5	2
8	7	9	2	1	5	6	3	4
5	6	2	7	3	4	9	8	1
7	5	6	1	2	3	4	9	8
9	3	4	6	7	8	2	1	5
2	8	1	4	5	9	3	6	7
6	2	8	3	4	1	5	7	9
3	4	5	8	9	7	1	2	6
1	9	7	5	6	2	8	4	3

Dificultat: molt difícil

O	S	E	I	V	A	R	A	C	S	E
L	L	M	R	E	C	R	E	A	T	
I	A	R	S							
S	E	R	U	E	D	F	A	O	U	I
I	O									
M										
A	R	M								
R	I	U	R	E	O	E	G	A	R	D
B	N	O	N	E	T	N	O	N	E	T
N	A	N	D	A	R	I	N	A	T	N
A	R	I	A	T	R	E	S	C	O	S
C	T	P	O	N	T	S	A	F	E	
E	N	T	A	S	I	E	N	F	I	T
R	E	N	T	A	D	O	R	A	T	A